Gaelscoil Thulach na nÓg

Bóthar Rúisc, Dún Búinne, Co na Mí

01-825 2858 Ríomhphost: tulach@eircom.net

Uimhir rolla: 20082Q

Príomhoide: Seán O Láimhín Leas-príomhoide: Mairín Ní Chonaire

# Polasaí maidir le hÚsáid Substaintí

**Réimse an Pholasaí** Baineann an polasaí seo le mic léinn, múinteoirí, tuismitheoirí agus úsáideoirí láthair na scoile. Baineann sí le h-am scoile (sosanna san áireamh) mar aon le gníomhaíochtaí a bhaineann leis an scoil. Baineann sé freisin le gach imeacht/ócáid a bhíonn ar siúl sa scoil taobh amuigh d'am scoile.

## Ráiteas Réamhráiteach agus Réasúnach

Ghlac foireann Ghaelscoil Thulach na nÓg leis an gcinneadh gur chóir polasaí úsáid substaintí a dhréachtadh

- toisc tábhacht an pholasaí seo i gcomhthéacs an cúrsa OSPS. ,
- toisc gur beartas Rialtais anois an Straitéis Náisiúnta Drugaí 'Ag Tógáil ar an Taithí' agus cuireann sé ar scoileanna beartas um úsáid substaintí a chur i bhfeidhm.
- Léiríonn an tuarascáil ón gCoiste Comhairleach Náisiúnta ar Dhrugaí dar teideal 'Cosc ar Úsáid Dhrugaí' an tábhacht a bhaineann le polasaithe drugaí a fhorbairt i scoileanna.
- Chun comhthuiscint ar an téarma 'drugaí' a fhorbairt agus sár mhíniú a dhéanamh ar stádas aontaithe na scoile i dtaca le ceisteanna ag baint le drugaí.
- Chun cuidiú le scoileanna déileáil le fadhbanna a bhaineann le mí-úsáid substaintí ar an mbealach ceart, agus i gcomhréir leis na freagrachtaí reachtúla.
- Chun cabhrú le múinteoirí sa seomra ranga.

## Aidhmeann le Cur i bhfeidhm an Pholasaí

- Chun beatha, cúram agus aire gach duine óg a chinntiú mar atá leagtha síos san Acht Oideachais 1998 agus san Acht (Leasa) Oideachais, 2000.
- Le chinntiú go gcloítear le riachtanais reachtaíochta agus prionsabail dea-chleachtas.
- Le cur leis an gclár OSPS ó thaobh oideachais agus cosantachta de.
- Go laghdófar ar chontúirtí a dhéantar do pháistí trí húsáid substaintí agus iad siúd a húsáideann taobh istigh de scoileanna/comhphobail.
- Chun maoirseacht chuí a dhéanamh ar eachtraí a bhaineann le húsáid drugaí
- Chun tacú le tuismitheoirí agus daltaí deighleáil le húsáid drugaí.

## Fealsúnacht na Scoile

Timpeallacht shuaimhneach a chruthú ina ndéanfar cúram d'fhorbairt intleachtúil, fhisiciúil, shóisialta, mhothúchánach agus spioradálta an pháiste. An Ghaeilge mar theanga a bheith lárnach sa phróiseas

foghlama, mar theanga teagaisc agus mar mheán cumarsáide. Béim faoi leith a chur ar an gcultúr Gaelach.

Na páistí a spreagadh ina threo seo taobh istigh agus taobh amuigh den scoil. Dearcadh dearfach i leith na foghlama a chothú sna daltaí agus a chur ar a gcumas foghlaim neamhspléach a dhéanamh. Atmaisféar a chothú sa scoil a spreagann an dalta a bheith neamhspléach, caoinfhulangach, cineálta, muiníneach agus comhoibritheach. An creideamh Caitliceach a mhúineadh agus a chur ar fáil mar threoir mhorálta sa scoil. Rannpháirtíocht na dtuismitheoirí i gcomhoideachas na bpáistí a spreagadh, trí deiseanna a thabhairt dóibh a bheith lánpháirteach i gcur chun cinn agus i bhforbairt na scoile trí Chumann na dtuismitheoirí agus an Bord Bainistíochta. An freastal céanna a dhéanamh ar phobal uile na scoile (daltaí, múinteoirí agus tuismitheoirí) i ngach gnéith de shaol na scoile.

## Fís Scoile

Forálann an tAcht Oideachais 1998 go mba chóir do scoileanna forbairt shóisialta agus phearsanta mic léinn a chur chun cinn agus oideachas sláinte a chur ar fáil dóibh. I dtaca le seo creidtear go bhfuil ról ag an scoil cuidiú le na daltaí a bheith feasach faoi smacht agus freagracht a ghlacadh ar a gcuid sláinte féin. Déanfar iarracht ar son leasa an pháiste:

- Go gcuirfear timpeallacht, sábháilte, sláintiúil ar fáil
- Go spreagfar iompar dearfach, sláintiúil i gcónaí.
- Go méadófar ar a n-eolais ar shláinte
- Go ndéanfar forbairt ar féin-mhuinín agus féin-mheas na daltaí.
- Go ndéanfar forbairt ar scileanna maithe idirphearsanta
- Go gcuirfear béim ar éisteacht ionas go mbeidh na daltaí in ann éisteacht go haireach agus go tuisceanach
- Cúram cuí a dhéanamh de gach gné den churaclam : na Teangacha, an Ghaeilge agus an Béarla; Matamaitic; Oideachas Sóisialta, Imshaoil agus Eolaíochta; Oideachas Ealaíon; Corpoideachas; Oideachas Sóisialta, Pearsanta agus Sláinte; agus Oideachas Reiligiúnach.
- Go lorgófar ardchaighdeán iompair. Go ndéanfar cinnte de go mbeidh an dalta i gcónaí séimh agus béasach le daltaí eile, le múinteoirí eile agus le cuairteoirí, ionas go mbeidh atmaisféar deas comhoibritheach sa scoil. (féach cód smachta)
- Go mbainfidh na daltaí amach an caighdeán is airde de réir a gcumais féin.
- Suímh a chruthú inar féidir leis na daltaí iad féin a chur in iúl i meáin dhifriúla - mar shampla ceol, ealaín, spórt, rince, drámaíocht srl.

## Sainmhiniú ar céard is 'Druga' ann?

Is é is druga ann, ceimiceán ar bith a athraíonn an chaoi a n-oibríonn an corp agus conas mar a iompraíonn an duine í/é féin mar aon lena chuid m(h)othúcháin. Sa pholasaí seo tá muid imníoch faoi dhrugaí a bhfuil an tionchar acu mothúcháin an duine a athrú agus an dóigh a ndearcann siad ar nithe agus drugaí a d'fhéadfadh duine a chur i gcontúirt go fisiciúil nó ó thaobh na síceolaíochta de.

## *Soláthar Reatha*

*Tá oideachas faoi alcól, tobac agus drugaí á chur ar fáil sa scoil, faoi láthair, trí OSPS (Oideachas Shóisialta, Pearsanta agus Sláinte) Na cláracha atá i gceist ná:-*

- *An Clár Misneach*
- *Beo go Deo /I nGrá Dé*
- *Bí sábháilte*
- *Oideachas Caidrimh agus Gnéasachta*
- *Tacaíocht i bhfoirm cabhair agus cainteanna ó Ghardaí áitiúla*

## *Aidhmeanna an Pholasaí*

- *Go mbeadh an páiste muiníneach ann féin agus go mbeadh meas dearfach aige air féin.*
- *Go mbeadh an páiste ag cothú freagracht pearsanta.*
- *Go mbeadh an páiste ag cothú tuiscint conas maireachtáil ar shlí shláintiúil, ag foghlaim iompar sláintiúil agus ag múscailt suim i ngníomhaíochtaí a chothaíonn sláinte an duine.*
- *Go mbeadh an páiste ag cothú tuiscint ar chonas é féin a choimeád sábháilte agus cumas chun é féin a chosaint ó bhaol agus mí-úsáid.*
- *Cinntí a dhéanamh, fadhbanna a réiteach agus gníomhaíochtaí cuí a ghlacadh i gcomhthéacsanna pearsanta, sóisialta agus sláinte éagsúla.*
- *éirí feasach ar, agus géarchúiseach faoi, na tionchair éagsúla ar roghanna agus cinntí.*

***Cur i bhfeidhm an Pholasaí*** *: Beidh an Polasaí ar fáil don Bhord Bainistíochta, Tuismitheoirí, Múinteoirí agus Baill foirne eile. Is féidir cóip chrua a fháil ach é a iarraidh ar Rúnaí na scoile nó is féidir an polasaí a léamh ar shuíomh ghréasáin na scoile www.gaelscoilliatroma.ie - i rannóg na bpolasaithe scoile.*

*Clárófar an páiste nuair a ghlactar leis an bpolasaí seo agus polasaithe eile scoile. Ba mhaith leis an scoil bheith soiléir ar an bpointe go luíonn príomh fhreagracht i dtaobh cosc mhí-úsáid substaintí leis na tuismitheoirí.*

***Oideachas ag baint le húsáid Substaintí****: Glactar leis i measc oideachasóirí gur trí mhúineadh OSPS, sa Churaclam scoile, a thugtar an tuiscint is fearr do dhaltaí faoi alcól, tobac agus drugaí. I nGaelscoil Liatroma cuirfear oideachas, faoi alcól, tobac agus drugaí, ar fáil i gcomhthéacs leathan tríd an Clár OSPS taobh istigh d'imshaol tacúil na scoile uile. Ó am go chéile beidh saineolaithe ón gcomhphobal le thabhairt chun na scoile m.sh. tuismitheoirí, altra, garda, oibrí sóisialta, cuiditheoir ón Roinn Oideachais/ Sláinte, nuair is féidir, chun cur leis an obair a dhéantar sa rang. Sa chás seo beidh caint agus obair an cuairteora seo i gcónaí faoi stiúir an múinteoir ranga.*

## *Tobac - Polasaí Scoile*

- *Níl cead tobac a chaitheamh in áit ar bith ar shuíomh na scoile.*
- *Níl cead ag daltaí, baill foirne, tuismitheoirí nó cuairteoirí chun na scoile toitíní a chaitheamh ar láthair na scoile nó in áit ar bith ar shuíomh na scoile.*

- Níl cead ag daltaí toitíní a thabhairt ar scoil nó iad a iompar nó a láimhseáil.
- Má bhíonn toitíní ag dalta nó má bhíonn siad ag caitheamh sa scoil, ar shuíomh na scoile nó ag imeachtaí eile ar a bhfreastalaimíd mar scoil, cuirfear chuig an príomhoide é/í agus cuirfear an scéal sin in iúl dá t(h)uismitheoirí.
- Mar eiseamláirí iompair do na páistí is gá do mhúinteoirí a chinntiú nach bhfuil toitíní /boscaí toitín le feiceáil ag na páistí in áit ar bith ar shuíomh na scoile. Tuigtear leis seo go bhfuil cosc iomlán ar chaitheamh tobac ag ócáid ar bith scoile ar a mbíonn na daltaí ag freastal.
- Is mar a chéile na rialacha seo do chuairteoirí chun na scoile.

## Alcól - Polasaí Scoile

- Níl cead ag daltaí alcól a thabhairt isteach sa scoil, alcól a ól ar scoil nó i rith imeachtaí scoile.
- Má cheapann múinteoir go bhfuil alcól glactha ag dalta, inseoidh sé/sí don Phríomhoide ar an bpointe agus socrófar cad ba chóir a dhéanamh ansin.
- Má thagann dalta ar scoil tar éis alcól a ghlacadh, cuirfear glaoch ar a t(h)uistí láithreach chun é/í a thabhairt abhaile.
- Leanfar Cód Smachta i gcásanna go mbristear na rialacha seo.
- Má mhothaíonn ball foirne go bhfuil tuismitheoir faoi thionchar alcóil agus iad ag bailiú páiste, glaofar ar an bpríomhoide chun cinneadh a dhéanamh faoi chúram an pháiste

## Drugaí Aindleathach agus Tuaslagaithe - Polasaí Scoile

- Níl cead ag daltaí drugaí aindleathach nó tuaslagaithe, a bheith acu nó a úsáid ar láthair na scoile.
- Má fhaightear drugaí aindleathach nó tuaslagaithe ar láthair na scoile ba chóir iad a chur faoi ghlas in áit sábháilte agus glaoch a chur ar na Gardaí teacht chun fáil réidh leo. Moltar nach mbogfadh múinteoir substaintí aindleathach riamh.
- Má mhothaíonn múinteoir go bhfuil dalta faoi thionchar drugaí nó tuaslagaithe déarfaidh sé/í leis an bPríomhoide láithreach agus pléifear cad é an chéad céim eile dóibh.
- Má bhíonn ceist ar bith faoi thráchtáil drugaí aindleathach, cuirfear an scéal faoi scrúdú. Inseofar do thuismitheoirí faoin dalta atá i gceist. Lorgófar comhairle agus cabhair ó Oifigeach Caidrimh na nÓg sna Gardaí.
- Beidh Bord Bainistíochta na scoile ag súil go n-inseoidh tuismitheoirí don Phríomhoide nó don mhúinteoir má tá amhras orthu go bhfuil a bpáiste ag glacadh drugaí.

## Riaradh Leighis - Polasaí Scoile

Féach Polasaí Garchabhair agus Leighis/Páistí le fadhbanna sláinte fadtréimhseach.

## Traenáil agus forbairt foirne

- Cúrsaí Inseirbhíse OSPS do mhúinteoirí.
- Déanfaidh an Bord Bainistíochta a chinntiú go gcuirtear Oiliúint Garchabhrach ar fáil do bhaill foirne ar bhonn rialta.
- Cúrsa in-seirbhíse OSPS le bheith déanta ag gach múinteoir nó clúdaithe mar chuid den chúrsa B.Oid.(An Clár Misneach)
- Gach ball foirne le bheith ar an eolas faoin Acht Mí-Úsáid Drugaí 1977 agus 1984.
- Tuiscint ar an Dlí maidir le scoileanna agus drugaí.

## An Clár Feidhmiúcháin

Déanfaidh an polasaí seo breithniú ar chuid de na pointí go léir a leanas tríd an Clár "Misneach" a bheith á húsáid sa scoil.

- Forbairt ar thimpeallacht agus ar chultúr scoile a thaispeánann meas do ghaolta idir pearsanta agus a chuireann luach orthu.
- Ag cabhrú le páistí a luach féin agus luach daoine eile a aithint.
- Ag cabhrú le páistí freagracht a ghlacadh dóibh féin agus do dhaoine eile.
- Ag cur gníomhaíochtaí taitneamhach & sláintiúil ar fáil i dtreo is go leanfaidh na daltaí ar aghaidh leo amach anseo.
- Clár OSPS struchtúrtha ar fáil ina bhfuil cosc ar mhí-úsáid substaintí mar bhunchloch.
- Tacaíocht do pháistí leochaileacha.
- Ag láidriú na nascanna comh-oibriú idir scoil, tuistí agus an pobal ag déileáil le cosc ar mhí-úsáid substaintí.

Is é féin mhuinín an bunchloch de chlár "Misneach" agus déanann na cláracha ranga iarracht féinmhuinín an pháiste a fhorbairt. Tá sé níos éasca do pháiste le hard fhéinmhuinín seasamh i gcoinne deiseanna nó tairiscintí drugaí a mhí-úsáid, rogha ciallmhar a dhéanamh maidir le sábháilteacht pearsanta agus gaolta pearsanta sláintiúla a choimeád beo.

Tosaíonn ábhar a bhaineann go háirithe le úsáid substaintí ag rang a dó sa chlár "Misneach":

CLÁR MISNEACH

Rang a Dó Mo Chorp:

- Mo Chroí agus Scámhóga
- Mo Inchinn
- Tá gá ag mo chorp le bia
- In iomarca de rud maith
- Tá drugaí an-chumhachtach
- Cén fáth go bhfuil na páistí sin ag fáil instealladh?

Rang a Trí Mo Chorp: cothrom agus míchothrom:

- Cothrom agus mí chothrom
- Cothromaíocht mo chorp
- Cad atá go maith dom?
- Caitheamh tobac
- Ól alcóil

Rang a Ceathair Substaintí:

- Ag mothú aer in ár gcoirp
- Caitheamh tobac- Cad a cheapann tú?

- *Nuair a tairiscítear toitín duit*
- *Ag cothú agus ag briseadh nósanna*
- *Alcól*
- *Cad é druga?*

*Rang a Cúig   Ag déanamh cinneadh:*

- *Saghsanna Cinneadh*
- *Bealaigh chun teacht ar chinneadh*
- *Tá an rogha agamsa*
- *Suíomhanna Contúirteacha*
- *Alcól- Mar a fheicimid é*
- *Alcól- Eolas*
- *Alcólacht agus an chlann*

*Rang a Sé   Caitheamh Tobac:*

- *An Buidéal deataigh*
- *Caitheamh Tobac*
- *Déanfaimis rud éigin*

***Rólanna agus Freagrachtaí***

*Cumadh an polasaí seo de bharr riachtanas a leithéid a bheith ar fáil sa scoil maraon le sainmheoin na scoile. Cuireadh le chéile an polasaí le cabhair ó ionadaithe ón mBord Bainistíochta, múinteoirí, agus tuismitheoirí. Beidh sé á chur i bhfeidhm agus á mheas ag na páirtithe thuasluaite freisin.*

*Is gá go léitear é maraon le Cód Iompair na scoile. Beidh an polasaí seo ar fáil do mhúinteoirí, Bord Bainistíochta, foireann tacaíochta, Coiste na dTuistí agus aon bhall, nó grúpa eile, a mbíonn an scoil ar cíos acu. Foilseofar an polasaí freisin ar shuíomh ghréasáin na scoile www.gaelscoilliatroma.ie*

*Ba mhaith leis an scoil a bheith soiléir ar an bpointe go luíonn príomh fhreagracht i dtaobh cosc mhí-úsáid substaintí leis na tuismitheoirí ach go dtacaímíd leo tré oideachas a chuir ar na páistí ar na bealaí éagsúla atá luaite sa pholasaí seo.*

***Critéir Rathúlachta***

*Beidh a fhios againn má tá an polasaí seo ag dul i bhfeidhm go héifeachtach má:*

- *bhíonn ullmhúchán, pleanáil agus múinteoireacht na múinteoirí bunaithe ar an bpolasaí seo.*

- *bhíonn an cur chuige leagtha síos sa pholasaí seo úsáidte go seasta.*

*Beidh a fhios againn má tá na haidhmeanna bainte amach againn má:*

- *bhíonn na daltaí in ann a bheith féinmhuiníneach agus ard féinmheas a bheith acu*
- *bhíonn daltaí ag forbairt freagracht pearsanta*
- *chothaítear tuiscint sna daltaí ar shlí beatha sláintiúil, cumas iontu tabhairt faoi agus toilteanas iontu a bheith páirteach i ngníomhaíochtaí a chothaíonn sláinte an duine.*
- *chothaítear tuiscint 'sna daltaí ar shábháilteacht, conas iad féin a choimeád sábháilte agus conas iad féin a chosaint ó bhaol.*
- *cinntí a dhéanamh, fadhbanna a réiteach agus gníomhartha oiriúnacha éagsúla a thógáil, bíodh siad i gcomhthéacs pearsanta, sóisialta nó sláinte*
- *éiríonn na daltaí feasach faoi agus géarchúiseach mar gheall ar na tionchair éagsúla ar roghanna agus cinntí.*

*Athbhreithniú : Beidh an polasaí seo á mheas go rialta agus á huasdátú nuair is gá.*